Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігі

Педагогикалық мамандыққа кіріспе

ІІІ Бөлім. Педагогтың үздіксіз кәсіби өсуінің факторлары

Тақырыбы: Педагогтің сөйлеу мәдениеті табысты кәсіби іс-әрекет шарты ретінде

Жоспар

1. Педагогтің сөйлесу техникасы және сөйлеу мәдениеті.
2. Сөйлеу техникасы: тыныс алу, дауысы, дикциясы, ритмика.

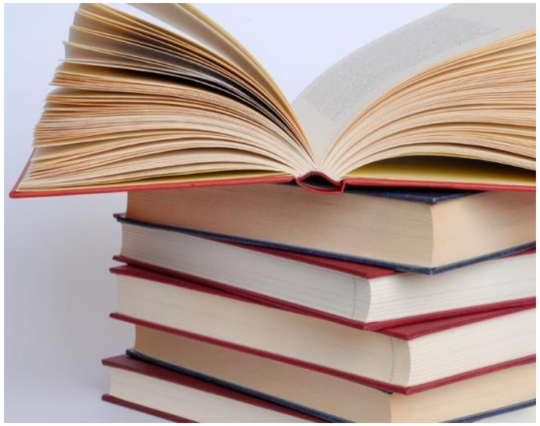

- Заманауи мұғалімнің кәсіби шеберлігінің аса маңызды элементтерінің бірі – ауызша сөйлеу, ол педагогикалық қызметтің құралы болып табылады.

Педагогтың сөйлесу техникасы және сөйлеу мәдениеті.

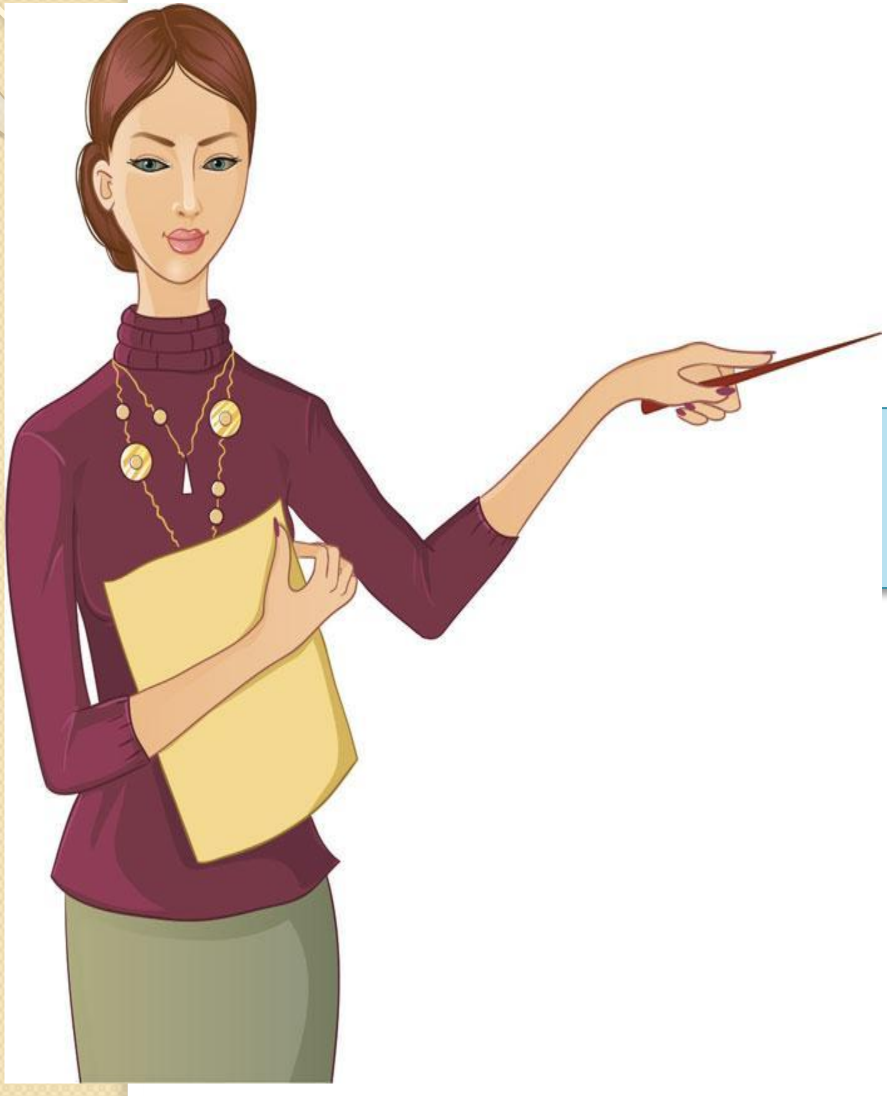

Мұғалімнің педагогтық шеберлігінің басты бір белгісі-оның сөз байлығынан, сөйлеу мәдениетінен байқалады

Мұғалімнің сөйлеу техникасы

Сөйлеу техникасы дегеніміз – фонациялық тыныс алу әдістері, дауыс пен дикциясы барынша жатық қалыптылық деңгейіне жеткен және мұғалім сөзінің тиімді жүзеге асыруына мүмкіндік беретін қарапайым ғана әдістер жиынтығы

А.С.Макаренко мұғалімнің сөйлеу қасиетіне былай деп мән береді: „Оқушылар сіздің сөзіңізден өзіңіздің еркіңізді, сіздің мәдениетіңізді, жеке ерекшелігіңізді сезіне алатындай болуы керек“. Өз сабағына жан-тәнімен берілген мұғалім шын жүректен шыққан жалынды сөзі арқылы оқушыларды еліктіре баурап әкетеді

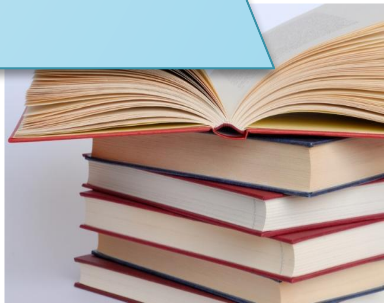

Сөйлеу функциясы мыналарды жүзеге асырады

- а) Мұғалім мен оқушы арасындағы байланысты орнатады
- ә) Балалардың санасына, мотивіне, сезіміне әсер етіп оны қалыптастырады
- б) Оқу материалының оқушылардың санасында қабылданып, нығайтылуына әсер етеді
- в) Оқушылардың білім және тәжірибе жұмыстарын дұрыс ұштастырып үйлестіреді

Сөйлеу техникасы: тыныс алу, дауысы, дикциясы, ритмика

Материалдың қиындау жерін жай айту, одан жеңілдеу материалды тез айту, белгілі дауыс ырғағын дұрыс қолдануға байланысты.

Сөйлеудің жылдам, жай болуы - дауыс ырғағына байланысты.

Дауыстың мәнерлі болуы үшін логикалық, психологиялық паузаны пайдалану керек.

Өзіңнің дауысыңды бағалағаннан кейін: тыныс алу, дикцияны жөндеу, дауыс байланысын жөндеу, оймен байланыстыру қажет.

Мұғалім дауысының ерекшеліктеріне сипаттама.

- Дауыстың естілуінің жағдайы – оның шырқауында. Мамандар бұл термин арқылы дауысты белгілі қашықтыққа жеткізу және дауыс күшін реттеу мүмкіншілігін білдіреді.

Мұғалімнің сөйлеуінің интонациялық байлығын дамыту үшін арнайы жаттығулар көмектеседі:

- тыныс алуды реттеу;
- дикцияны жаттықтыру;
- темпоритм (жылдамдық ырғағы);
- дауыс шығару жолдарын күту.

Эксперименттік тәжірибелерге қарағанда бір минутта келесідей сөз айтудан аспаған дұрыс

Үлкен адамдар

120	150сөз

5 -6 сыныптар

50	60сөз

9 -11 сыныптар

75	100 сөз

Педагогикалық техника-мұғалімнің қызметінде түрлі жағдайларда тәрбиеленушілермен нәтижелі әрекеттесуге, өзінің тәртібін, көңіл-күйін қадағалауға мүмкіндік беретін жалпы педагогикалық, психологиялық іскерлік және дағдылар жиынтығы. (Г.М.Коджаспирова)

сыртқы қабілеттердің жиынтығы

Педагогикалық техника - жеке оқушыға, ұжымға тәжірибеде нәтижелі ықпал жасау үшін мұғалімге қажетті БІД жиынтығы

Тақырып бойынша сұрақтар:

1. Педагог әрекетіндегі сөйлеу техникасы мен мәдениеттің ролі.
2. Педагогикалық техника түсінігіне анықтама беріңіз.
3. Педагогикалық техника компоненті топтарын сипаттаңыз.
4. Мұғалімге эмоциялық жағдайын басқара алу қажеттілігі.
5. Педагогикалық әрекетте вербальді емес қатынас көзінің ролі қандай?
Дауыс физиологиясында дем алу ролі қандай?
6. Педагог әрекетіндегі сөйлеу техникасының ролі және анықтамасы
7. Фонациялық дем алу түрлерін ата, оның себептері.
8. Дауыстың пайда болу үдерісіне сипаттама.
9. Мұғалім дауысының ерекшеліктерін, оның бұзылуының негізгі себептерін айт.
10. Сөйлеу аппаратының, оның дыбыс шығаруындағы ролі.

Тапсырма 1.

Мұғалімнің сөйлеуіне қойылатын этикалық нормаларды анықтап,талдап түсінік беріңіз.

Венн диаграммасы

ЭТИКА

ЭТИКАЛЫҚ НОРМАЛАР

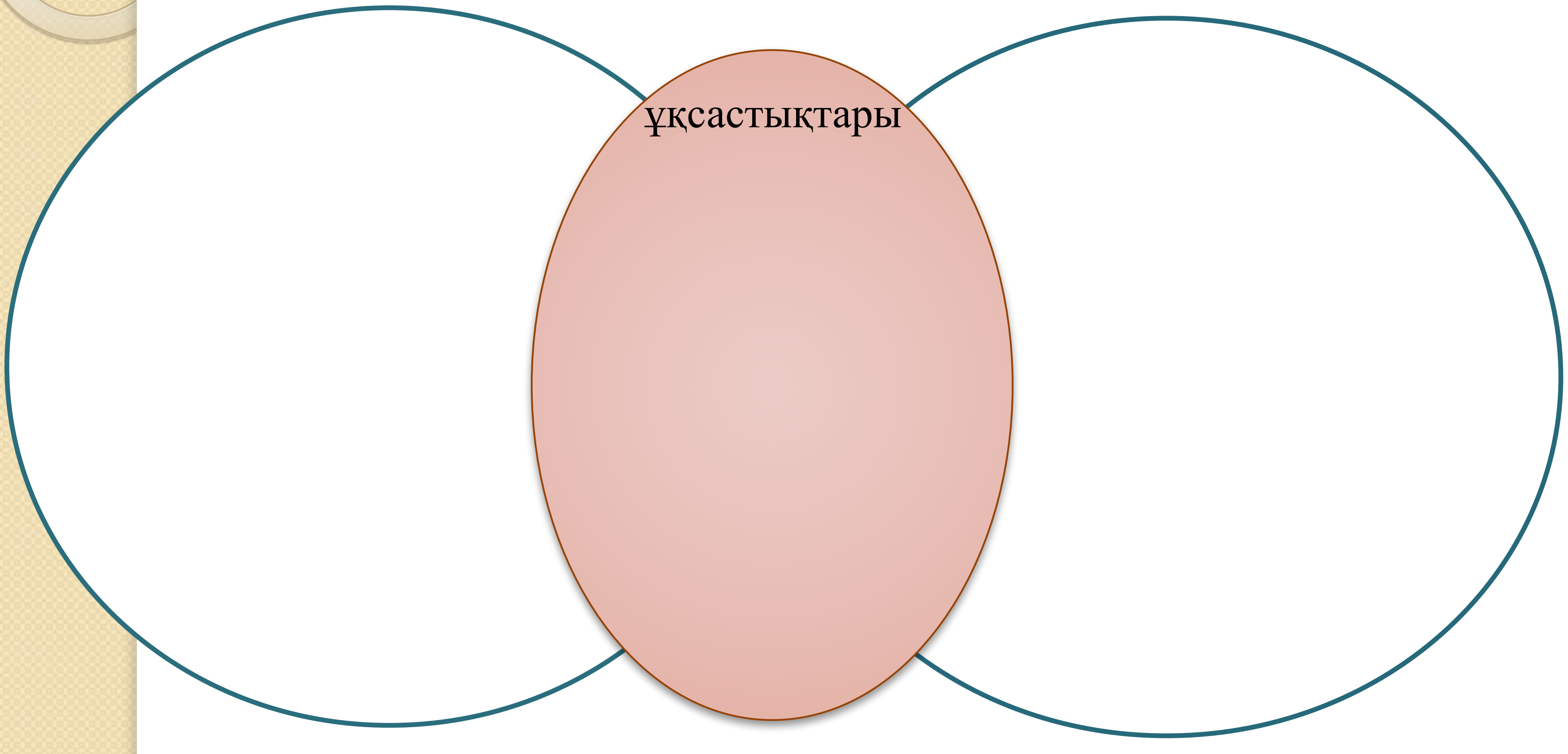

Тапсырма 2.

Мұғалімнің сөзі

Сөйлеу техникасы

Сөйлеу мәдениеті

ұғымдарына түсінік беріп, талдаңыз.

Сұрақтарға жауап беріңіз:

1.Мұғалімнің сөзі оқушыларға өтімді болып,жақсы әсер етуі ушін бойында қандай қасиет болуы керек?

2.Мұғалімнің **мәнерлеп сөйлеу білігіне** не жатады?

Тапсырма 3.

В.А.Сухомлинскийдің мұғалім сөзі мен оның тиімділігіне деген талаптарын талдап, конспектілеңіз.

Рефлексия

Рефлексия

Қандай жаңа ойлар, сезімдер сізде пайда болды?

Маған ерекше ұнады

Мен үшін қиындық туғызды

Мен үшін жаңалық болды

Менің қолым жетті

Пайдалануға ұсысынылған әдебиеттер

Амонашвили Ш.А. Размышления о гуманной педагогике. - М., 1996. – 163 с.
Вершловский С.Г. Учитель о себе и о профессии. - Л.,1988.
Коджаспирова Г.М., Коджаспиров А.Ю. Педагогический словарь. – М., 2008. – 218 с.
Гоноболин Ф.И. Книга об учителе. - М., 1965. – 211 с.
Гуманизация воспитания в современных условиях /Под ред. О.С. Газмана, И.А. Костенчука. - М., 2007.
Мищенко А.И. Введение в педагогическую профессию. - Новосибирск, 2007. – 289 с.
Соловейчик С.Л. Вечная радость. - М., 1986.
Кондратенков А.В. Труд и талант учителя: Встречи. Факты. Мысли. - М., 1989.
Джуринский А.Н. История педагогики. М., 1999.
Боголюбов В.А. Н.И. Новиков и его время. - М.: Издание М. и С. Сабашниковых, 1916. - 492 с.
Сухомлинский В.А. Как воспитать настоящего человека. - Киев, 1975.
Ушинский К.Д. Собр. соч.: в 11 т. – М., 1958. – Т.9.
Сластенин В.А., Исаев И.Ф., Мищенко А.И., Шиянов Е.Н. Педагогика. - М., 2002.
Мижериков В.А., Ермоленко М.Н. Введение в педагогическую профессию: Учебное пособие для студентов педагогических учебных заведений. - М.: Педагогическое общество России, 2003.
Материалы Программы по образованию Фонда Сорос-Казахстан и Министерства образования Республики Казахстан. Источник - http://www.alledu.ru/news/1/3036.
Машбиц Е.И. Психолого-педагогические проблемы компьютеризации обучения. - М.: Педагогика, 1988. – 198 с.